

تحلیل ژاکوبین، مدل سازی دینامیک و کنترل تطبیقی ربات شش کابلی با شش درجه آزادی

گلناز جعفری چوگان¹، محمد حسن قاسمی^{2*}، مرتضی دردل²

1- دانشجوی کارشناسی ارشد، مهندسی مکانیک، دانشگاه صنعتی بابل، بابل

2- استادیار، مهندسی مکانیک، دانشگاه صنعتی بابل، بابل

*بابل، صندوق پستی 7116747148، mhghasemi@nit.ac.ir

اطلاعات مقاله

مقاله پژوهشی کامل

دریافت: 06 آذر 1393

پذیرش: 24 بهمن 1393

ارائه در سایت: 18 اسفند 1393

کلید واژگان:

ربات های کابلی

روش لاگرانژ

خطی سازی پسخوراند

کنترل تطبیقی

پایداری لیانوف

چکیده

در این مقاله کنترل تطبیقی یک ربات موازی شش کابلی با شش درجه آزادی ارائه می شود. کنترل تطبیقی یک روش برای کنترل سیستم هایی است که عدم قطعیت در پارامترهای آن وجود دارد. هدف اصلی این تحقیق، ردیابی مسیر از پیش تعیین شده ربات موازی کابلی فضایی با وجود عدم قطعیت در جرم و ممان های اینرسی مجری نهایی و حفظ عملکرد سیستم در مقابل این تغییرات نامشخص می باشد. قبل از پرداختن به بحث کنترل، ماتریس ژاکوبین ربات استخراج شده است سپس معادلات دینامیکی ربات با استفاده از روش لاگرانژ بدست آمده و به فرم استاندارد نوشته شده است. روش بیان شده برای طراحی سیستم کنترل تطبیقی تلفیقی از روش های کنترل خطی سازی پسخوراند و تئوری پایداری لیانوف است. قانون کنترل به روش خطی سازی پسخوراند و قانون تطبیق با استفاده از معیار پایداری لیانوف طراحی شده است. با توجه به ویژگی منحصر به فرد کابل ها که تنها نیروی کششی تحمل می کنند، مقدار کشش کابل ها در طول حرکت باید مثبت باشد. در این مقاله روشی استفاده می شود که مقدار کشش شش کابل تحت هر شرایط اولیه و هر مسیر مطلوبی، مثبت بدست آید. کنترلر تطبیقی به گونه ای طراحی شده که پارامترهای مجهول سیستم به درستی تخمین زده می شوند و پایداری سیستم تضمین می گردد. از طریق چندین شبیه سازی عددی صحت سینماتیک، مدل دینامیکی و عملکرد کنترلر اعمال شده نشان داده شده است. به منظور نشان دادن کارایی روش کنترل تطبیقی در برابر نامعینی ها، مقایسه ای با روش خطی سازی پسخوراند صورت گرفته است.

Jacobian analysis, dynamic modeling and adaptive control of a cable robot with six degrees of freedom and six cables

Golnaz Jafari Chogan, Mohammad Hasan Ghasemi*, Morteza Dardel

Department of Mechanical Engineering, Babol University of Technology, Babol, Iran

*P.O.B. 7116747148, Babol, Iran, mhghasemi@nit.ac.ir

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper
Received 27 November 2014
Accepted 13 February 2015
Available Online 09 March 2015

Keywords:
Cable suspended robots
Lagrange method
feedback linearization
adaptive control
Lyapunov stability theorem

ABSTRACT

In this paper, adaptive control method is presented for a parallel cable with six degrees of freedom and six cables. Adaptive control method is a way to control systems when there is uncertainty in the parameters. The main objective of this study is tracking trajectory of a parallel cable robot in which there is uncertainty in the mass of end effector and moments of inertia. Before addressing the issue of control, Jacobian matrix of robot is obtained. Then the dynamic equations of motion are derived using Lagrange method and are written in standard form. The presented adaptive control method is a combination of feedback linearization method and Lyapunov stability theorem. Using feedback linearization method, control law is designed and adaptation law is planned by use of Lyapunov stability theorem. Due to the unique feature of cable suspended robots where by cables can only pull the end effector, the cable tension values must be positive. In this paper, a method is used by which cable tension values are obtained positive for each initial condition and any desired path. Adaptive controller is designed such that unknown parameters of system are correctly estimated and system stability is guaranteed. Through several numerical simulations accuracy of kinematic, dynamic model and applied controller is shown. In order to demonstrate the effectiveness of adaptive control, the comparison between the adaptive control method and the method of feedback linearization is performed.

1- مقدمه

آن توسط موتورهایی که طول کابل را تنظیم می کنند، انجام می گیرد. تفاوت ربات های کابلی با ربات های معمول این است که در ربات های کابلی جرم بخش های متحرک، به علت استفاده از کابل ها، خیلی کمتر است بنابراین مکانیزم سبک تر می باشد. ربات های موازی کابلی علاوه بر داشتن مزیت های

ربات های موازی کابلی یک نوع خاص از ربات های موازی هستند که در آن به جای بازوهای صلب از کابل استفاده شده است. ساختار نسبتاً ساده ای دارند. مجری نهایی توسط تعدادی کابل به صفحه ساکن متصل می شود و جابه جایی

Please cite this article using:

G. Jafari Chogan, M. H. Ghasemi, M. Dardel, Jacobian analysis, dynamic modeling and adaptive control of a cable robot with six degrees of freedom and six cables, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 15, No. 4, pp. 391-400, 2015 (In Persian)

برای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:

ربات های موازی از جمله دقت و قابلیت حمل بار زیاد، دارای برتری هایی به علت استفاده از کابل در ساختار آن ها می باشند. از جمله این برتری ها می توان به فضای کاری گسترده، سبک وزن بودن، انعطاف و قابلیت مانور زیاد، مصرف انرژی کم و مونتاژ و دیمونتاژ آسان اشاره کرد. به علت این ویژگی های مطلوب ربات های کابلی مورد توجه صنعت قرار گرفته اند. از آن ها در پزشکی، توانبخشی، سفرهای فضایی، ساخت آنتن و تلسکوپ رادیویی، دستگاه های ورزشی، بازرسی و تعمیر بدنه هواپیما و کشتی، و حمل و تخلیه بار در صنعت کشتیرانی استفاده شده است.

در زمینه سینماتیک، دینامیک و کنترل ربات های کابلی تاکنون تحقیقاتی صورت گرفته است که به چند مورد از آن ها در ادامه اشاره می شود. افشاری و مقداری در سال 2007 روش و متغیرهای جدیدی برای مطالعه سینماتیک و دینامیک ربات کابلی شش درجه آزادی ارائه نمودند. با استفاده از این متغیرهای جدید و معادله لاگرانژ¹ به معادلات حرکت جدید رسیدند که با معادلات متعارف معمولی که برای مطالعه ربات های کابلی شش درجه آزادی استفاده می شود، متفاوت است. این روش زمان محاسبات برای تعیین فضای کاری ربات و همچنین زمان مورد نیاز برای حل معادلات حرکت را به طور قابل ملاحظه ای کاهش داده است [1]. در سال 2008 تحلیل سینماتیک ربات کابلی سه درجه آزادی با یک درجه افزونگی توسط بابازاده و همکارانش بررسی شده است. که در آن معادلات دینامیکی غیرخطی مکانیزم با استفاده از روش نیوتن اولی² استخراج شده است. به علاوه یک مدل ساده برای کابل که شامل اثرات الاستیکی و دمپینگ می باشد ارائه شده است [2]. در سال 2002، باصر و آگراوال کنترل ربات موازی کابلی فضایی با صفحه متحرک به شکل مثلث را بررسی نمودند. دو کنترلر خطی سازی پسخوراند³ و لیاپانوف⁴ به ربات اعمال شده است. برای نشان دادن مطابقت معقول نتایج تئوری با نتایج آزمایشگاهی، کنترلرها به نمونه واقعی اعمال شده است [3]. مهمترین موضوع در ربات های کابلی، باقی ماندن کابل ها در کشش می باشد. برای این منظور در بسیاری از موارد از کابل افزون بر درجات آزادی استفاده می شود. لنز برگر و همکاران، در سال 1993 قابلیت کشش را به عنوان یک ویژگی ربات های کابلی تعریف کردند که نشان می دهد همه کابل ها تحت هر بارگذاری با یک نیروی تعادل به اندازه کافی بزرگ در کشش باقی می مانند [4]. خلیل پور و همکاران از وسعت فضای کاری کنترل پذیر ربات، ناحیه ای که شرط کششی بودن کابل ها برقرار است، به عنوان معیاری برای طراحی بهینه ربات بهره بردند [5]. در سال 2005 سوریوک و همکاران کنترل مقاوم ربات کابلی دو مرحله ای صفحه ای⁵ را در حضور اغتشاش مورد بررسی قرار دادند. این ربات ها برای حمل و انتقال بار در دریا استفاده می شود. برای در کشش قرار دادن کابل ها از کابل های افزونه استفاده شده و در مدل سازی دینامیکی ربات، شرایط دریا به عنوان اغتشاش در نظر گرفته شده است [6].

در سال 2005 سوریوک و رایو یک هلیکوپتر را که یک ربات کابلی برای انتقال بار به آن متصل شده مدل سازی کرده اند. کنترل کننده ی دو مقیاس زمانی برای کنترل موقعیت ربات کابلی پیشنهاد شده است که کنترل هلیکوپتر و ربات کابلی به طور مستقل از هم امکان پذیر می کند. فرض شده که حرکت هلیکوپتر نامشخص باشد به همین علت در طراحی کنترل کننده، حرکت هلیکوپتر به عنوان اغتشاش در نظر گرفته شده است بنابراین از

کنترلری مقاوم برای پایدار ساختن ربات کابلی با وجود عوامل ناشناخته خارجی، استفاده شده است که روشی مؤثر می باشد [7]. کنترل ربات موازی کابلی بدون کابل افزونه، تحت قیود ورودی، با استفاده از روش فیدبک گاورنر مرجع⁶ توسط سوریوک و آگراوال در سال 2005 بررسی شده است. کنترلر اعمال شده براساس تئوری خطی سازی فیدبک می باشد که برای پایداری مجانبی سیستم در نظر گرفته شده است. در این روش، برای برقراری قیود کشش مثبت کابل، سیگنال های مطلوب سیستم با سیگنال مرجع مجازی تعویض می شود. معادلات دینامیکی با استفاده از قانون اولی⁷ نیوتن نوشته شده است. طرح ارائه شده یک روش مؤثر برای پیش بینی حالت های سیستم با استفاده از معادلات دینامیکی خطی بدست آمده از خطی سازی فیدبک می باشد [8]. در سال 2008، زی و همکاران از روش کنترل فازی تناسبی انتگرالی که می تواند عملکرد کنترلر را در برابر خطاهای حالت پایدار بالا ببرد، برای کنترل ارتعاش ناشی از نیروی باد که به صورت تصادفی به مجری نهایی اعمال می شود در ردیابی مسیر استفاده نمودند [9]. علیخانی و همکاران از کنترل مد لغزشی⁷ مقاوم به منظور کنترل ربات کابلی معلق مقیاس بزرگ⁸ در حضور اغتشاشات ناشناخته اما محدود، و همزمان با حفظ کشش مثبت کابل ها استفاده نمودند. از فضای پوچ⁹ ماتریس ژاکوبین¹⁰ برای فراهم نمودن کشش مثبت در کابل ها بهره گرفتند پایداری قانون کنترل ارائه شده با استفاده از تئوری دوم لیاپانوف اثبات شده است [10]. در سال 2011 زارع و همکاران، یک کنترل کننده تطبیقی¹¹ را برای یک ربات موازی کابلی با نامعینی¹² در جرم و ممان های اینرسی مجری نهایی نشان دادند. این روش برای کنترل سیستم هایی دینامیکی که عدم قطعیت در پارامترهای آن وجود دارد مناسب است به گونه ای که تعقیب کامل مسیر و تخمین پارامترها امکان پذیر می باشد. همچنین نشان دادند با اعمال روش دینامیک معکوس در حضور عدم قطعیت، مسیر تعیین شده با دقت طی نشده است [11].

مدل سازی دینامیکی و کنترل ربات کابلی فضایی با در نظر گرفتن انعطاف کابل، در سال 2011 توسط خسروی و تقی راد ارائه شده است [12].

هدف اصلی این مقاله، استخراج روابط سینماتیکی، مدل سازی دینامیکی و کنترل تطبیقی ربات موازی شش کابلی با شش درجه آزادی به منظور ردیابی مسیر از پیش تعیین شده با وجود عدم قطعیت در جرم و ممان های اینرسی مجری نهایی می باشد. همچنین برای مثبت سازی کشش کابل ها الگوریتمی اعمال می شود که به ازای مسیرها و شرایط اولیه ی مختلف، تمامی کابل ها در مدت زمان حرکت در کشش باقی می مانند. برای نشان دادن کارایی روش کنترلی ارائه شده، مقایسه ای با روش خطی سازی پسخوراند انجام شده است.

ساختار مقاله از 5 بخش تشکیل شده است: در بخش 2 ماتریس ژاکوبین ربات که در تحلیل سینماتیک، دینامیک و کنترل ربات مورد استفاده قرار می گیرد، استخراج شده است. در بخش 3 معادلات حرکت ربات با استفاده از روش لاگرانژ بدست آمده است. در بخش 4 کنترلر تطبیقی، با هدف تخمین پارامترهای مجهول سیستم و پایدار ساختن مجری نهایی همزمان با حفظ کشش مثبت کابل ها، طراحی شده است. برای نشان دادن صحت مدل سینماتیکی، دینامیکی و تأثیر کنترلر طراحی شده چندین شبیه سازی در نرم افزار متلب¹³ انجام شده است که نتایج آن در بخش 5 بیان می شود.

6- Reference governor based controller

7- Sliding Mode Control

8- Cable-Direct-Driven Robots

9- Null space

10- Jacobian

11- Adaptive

12- Uncertainly

13- Matlab

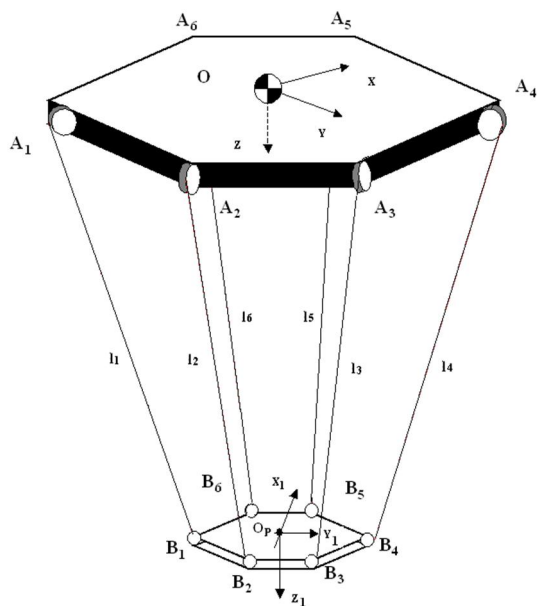
1- Lagrange

2- Newton-Euler

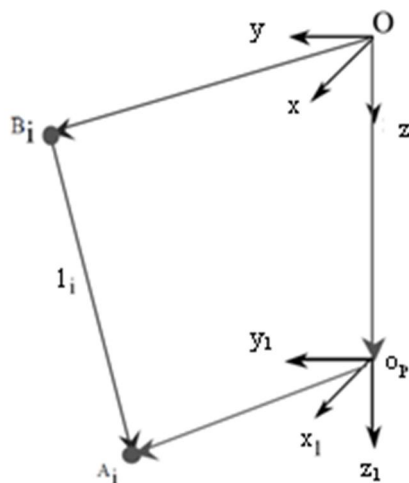
3- Feedback Linearization

4- Lyapunov

5- Dual-Stage Planar Cable Robot

شکل 1 شماتیک ربات شش کابلی فضایی

شکل 2 حلقه سینماتیکی کابل i ام

$$2\dot{l}_i l_i = (\dot{P}_E + \dot{R}b_i + \dot{R}b_i - \dot{a}_i)^T l_i +$$

$$l_i^T (\dot{P}_E + \dot{R}b_i + \dot{R}b_i - \dot{a}_i) =$$

$$(\dot{P}_E + \dot{R}b_i)^T l_i + l_i^T (\dot{P}_E + \dot{R}b_i) = 2(\dot{P}_E + \dot{R}b_i)^T l_i \quad (4)$$

در نهایت با ساده سازی رابطه فوق، مشتق طول کابل به صورت رابطه (5) بدست می آید:

$$\dot{l}_i = \dot{P}_E^T l_i / l_i + (\dot{R}b_i)^T l_i / l_i \quad (5)$$

عبارت سمت راست رابطه فوق اسکالر است و ترانپوز یک کمیت اسکالر برابر خودش می باشد بنابراین می توان به صورت رابطه (6) بازنویسی کرد:

$$\begin{aligned} \dot{l}_i &= \left(\frac{l_i}{l_i}\right)^T \dot{P}_E + \left(\frac{l_i}{l_i}\right)^T \dot{R}b_i = \\ &\left(\frac{l_i}{l_i}\right)^T \dot{P}_E + \left(\frac{l_i}{l_i}\right)^T (\omega \times Rb_i) \end{aligned} \quad (6)$$

2- ماتریس ژاکوبین ربات شش کابلی شش درجه آزادی

در رباتیک، اغلب از ژاکوبین برای مربوط ساختن سرعت مفصل به سرعت انتهای بازو استفاده می شود [13]. در ربات های کابلی، ماتریس ژاکوبین رابط بین سرعت مجری نهایی و سرعت کابل ها، تعریف می شود. علاوه بر آن، تبدیل لازم برای پیدا کردن نیروها و گشتاورهای اعمالی به مجری نهایی را ایجاد می کند که در بخش 3 از آن استفاده خواهد شد. همچنین در این مقاله از ماتریس ژاکوبین برای تحلیل سینماتیک معکوس ربات استفاده شده است. در ربات های کابلی حل مسأله سینماتیک معکوس به این صورت می باشد که با دانستن موقعیت مجری نهایی، طول کابل ها بدست می آید.

2-1- معرفی سیستم مورد بررسی

در شکل 1 شماتیکی از ربات موازی شش کابلی نشان داده شده است. ربات مورد نظر از دو صفحه تشکیل شده است صفحه ثابت که با نقاط اتصال $A_1, \dots, A_6$ مشخص شده است که به آن پایه می گویند و صفحه متحرک که بخش متحرک ربات را تشکیل داده و نقاط $B_1, \dots, B_6$ روی آن قرار گرفته است. یک دستگاه مختصات ساکن با بردارهای پایه x, y, z در نقطه O و یک دستگاه متحرک با بردارهای پایه x_1, y_1, z_1 روی صفحه متحرک قرار دارد. مبدأ این دستگاه مختصات در مرکز جرم صفحه متحرک واقع شده است. نقاط روی صفحه پایه در فواصل شعاعی یکسان r_b از مبدأ O قرار گرفته اند. نقاط اتصال کابل به صفحه متحرک در فواصل شعاعی یکسان r_e از مبدأ O_p قرار دارند. مجری نهایی ربات مورد بررسی دارای شش درجه آزادی می باشد و از شش کابل برای به حرکت در آوردن آن استفاده شده است بنابراین ربات دارای افزونگی نمی باشد. همچنین از جرم کابل ها در مقایسه با جرم مجری نهایی صرف نظر شده است.

2-2- استخراج ماتریس ژاکوبین ربات شش کابلی فضایی

در این بخش با مشتق گیری از اندازه طول کابل نسبت به زمان، ماتریس ژاکوبین بدست می آید. بردار موقعیت نقاط A_i نسبت به B_i یعنی بردار کابل، که در شکل 2 نشان داده شده است در دستگاه مختصات ساکن به صورت رابطه (1) می باشد:

$$l_i = P_E + Rb_i - a_i, \quad i = 1, \dots, 6 \quad (1)$$

در رابطه فوق، P_E بردار موقعیت مبدأ O_p نسبت به مبدأ ساکن O ، b_i و a_i به ترتیب بردار موقعیت نقاط اتصال کابل به صفحه متحرک و ثابت می باشد [8]. ماتریس دوران صفحه متحرک نسبت به دستگاه ساکن است که به صورت رابطه (2) می باشد.

$$R = \begin{bmatrix} C\varphi C\theta & S\psi S\theta C\varphi - C\psi S\varphi & C\psi S\theta C\varphi + S\psi S\varphi \\ C\theta S\varphi & S\psi S\theta S\varphi + C\psi C\varphi & C\psi S\theta S\varphi - C\psi C\varphi \\ -S\theta & S\psi C\theta & C\psi C\theta \end{bmatrix} \quad (2)$$

در رابطه (2)، C و S بیانگر توابع مثلثاتی کسینوس و سینوس هستند. θ, ψ و φ زوایای دوران مرکز جرم مجری نهایی حول محورهای x, y و z می باشند. اندازه هر بردار کابل نسبت به دستگاه مختصات ساکن از رابطه (3) محاسبه می شود:

$$l_i^2 = l_i^T l_i \quad (3)$$

با توجه به رابطه فوق، مشتق اندازه هر بردار کابل نسبت به زمان، به صورت رابطه (4) بدست می آید:

معروف است قرار داده می شود. معادله لاگرانژ، معادله ای است که بر حسب مشتق تابع لاگرانژین نسبت به مختصات تعمیم یافته و نیز مشتق زمانی تابع لاگرانژین نسبت به سرعت های تعمیم یافته نوشته شده است:

$$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L(x, \dot{x})}{\partial \dot{x}} \right) - \frac{\partial L(x, \dot{x})}{\partial x} = \tau \quad (14)$$

در رابطه فوق، τ نیرو و گشتاورهای خارجی وارد شده بر مجری نهایی است. مختصات تعمیم یافته به صورت $x = [x \ y \ z \ \psi \ \theta \ \varphi]^T$ در نظر گرفته شده است. همچنین فرض شده کابل ها الاستیک و بدون جرم باشند. چون از جرم کابل ها و دینامیک عملگرها صرف نظر شده است، دینامیک ربات تنها به مشخصات دینامیکی مجری نهایی بستگی دارد. انرژی جنبشی مجری نهایی از رابطه (15) محاسبه می شود.

$$T(x, \dot{x}) = \frac{1}{2} m \dot{P}_E^T \dot{P}_E + \frac{1}{2} \omega^T I \omega \quad (15)$$

در رابطه بالا، m بیانگر جرم مجری نهایی است. سرعت زاویه ای آن با استفاده از سینماتیک جسم صلب محاسبه می شود [8]:

$$\omega = P \dot{\theta}$$

$$P = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -\sin \theta \\ 0 & \cos \psi & \sin \psi \cos \theta \\ 0 & -\sin \psi & \cos \psi \cos \theta \end{bmatrix} \quad (16)$$

انرژی پتانسیل به صورت رابطه (17) می باشد:

$$U = mgz \quad (17)$$

که g شتاب گرانش است. با جایگذاری رابطه های انرژی جنبشی و پتانسیل در رابطه لاگرانژ، معادله های حرکت ربات شش کابلی شش درجه آزادی بدست آمد که به فرم استاندارد (18) مرتب شده است:

$$M(x) \ddot{x} + N(x, \dot{x}) + G(x) = \tau \quad (18)$$

در رابطه بالا، M ماتریس اینرسی، N ترم های کریولیس و مرکزگرا و G بردار گرانش می باشد. که به کمک نرم افزار میپل بدست آمد. با توجه به آنکه معادلات بر اساس مختصات تعمیم یافته استخراج شده است، τ نیروهای محرک فرضی است که در جهت های $x, y, z, \psi, \theta, \varphi$ به مجری نهایی وارد می شود که به آن ها نیروهای تعمیم یافته² گفته می شود. تنها نیروی خارجی اعمالی به مجری نهایی کشش کابل ها می باشد. می توان اثبات کرد رابطه نیروی تعمیم یافته برای ربات کابلی مورد بررسی مطابق رابطه (19) است [6-12] و [14]:

$$\tau = [F_x, F_y, F_z, M_x, M_y, M_z]^T = -J^T(x)u \quad (19)$$

بنابراین معادله حرکت (18)، به صورت رابطه (20) نوشته می شود:

$$M(x) \ddot{x} + N(x, \dot{x}) + G(x) = -J^T(x)u \quad (20)$$

دقت شود که این معادلات فقط برای حالتی که نیروی ورودی u ، مثبت باشد صحت دارد. یعنی همه کابل ها باید در کشش باشند. با حل زمانی معادلات دینامیکی فوق به ازای ورودی مشخص u می توان پاسخ $x(t)$ را بدست آورد، که در بخش 5 به آن پرداخته خواهد شد.

4- کنترل تطبیقی ربات شش کابلی با شش درجه آزادی

هدف این بخش طراحی کنترلر تطبیقی برای ربات موازی کابلی به منظور

در رابطه بالا ω بردار سرعت زاویه ای مجری نهایی نسبت به دستگاه ساکن می باشد. با استفاده از روابط برداری (7):

$$D \cdot (A \times B) = B \cdot (D \times A) \quad (7)$$

$$a \cdot b = a^T b$$

رابطه (6) را می توان به صورت رابطه (8) نوشت:

$$\dot{l}_i = \frac{l_i}{l_i} \cdot \dot{P}_E + \omega \cdot \left(Rb_i \times \frac{l_i}{l_i} \right) \quad (8)$$

فرم نهایی سرعت کابل i ام به صورت رابطه (9) نوشته شده است.

$$\dot{l}_i = \left[\left(\frac{l_i}{l_i} \right)^T \quad \left(Rb_i \times \frac{l_i}{l_i} \right)^T \right] \begin{bmatrix} \dot{P}_E \\ \omega \end{bmatrix}, \quad i = 1, \dots, 6 \quad (9)$$

در رابطه فوق، $\dot{P}_E$ سرعت خطی مرکز جرم مجری نهایی می باشد. در رابطه فوق مشاهده می شود که سرعت کابل i توسط ماتریس ژاکوبین با سرعت مجری نهایی در ارتباط است. سطر i ام ماتریس ژاکوبین ربات مورد نظر به صورت رابطه (10) می باشد:

$$J_i = \left[\left(\frac{l_i}{l_i} \right)^T \quad \left(Rb_i \times \frac{l_i}{l_i} \right)^T \right], \quad i = 1, \dots, 6 \quad (10)$$

از کنار هم قرار دادن سرعت خطی و زاویه ای مرکز جرم مجری نهایی بردار توئیس¹ حاصل می شود:

$$t = \begin{bmatrix} \dot{P}_E \\ \omega \end{bmatrix} \quad (11)$$

رابطه (9) در حالت کلی به صورت رابطه (12) بدست می آید:

$$\dot{l} = J(x)t \quad (12)$$

که در آن $\dot{l}$ بردار سرعت کابل ها می باشد. ماتریس ژاکوبین J ربات شش کابلی با شش درجه آزادی ماتریسی 6×6 است. T برداری 6×1 و $\dot{l}$ نیز برداری 6×1 است. ژاکوبین را می توان با هر بعد ماتریسی تعریف کرد. تعداد سطرهای آن متناظر با تعداد کابل ها و تعداد ستون های آن برابر تعداد درجات آزادی می باشد. در بازوی صفحه ای، دلیلی ندارد ژاکوبین بیش از سه ستون داشته باشد، اما در ربات کابلی با کابل های افزون، سطرهای زیادی را می توان برای آن اختیار کرد. طبق رابطه (12) اگر موقعیت مجری نهایی مشخص باشد طول کابل ها بدست می آید که این یک مسئله سینماتیک معکوس است. در بخش 5 یک شبیه سازی در این رابطه انجام خواهد شد.

3- مدل سازی دینامیکی ربات شش کابلی با شش درجه آزادی

در این بخش معادله های دینامیکی حاکم بر حرکت ربات با استفاده از روش لاگرانژ بدست آمده است. در این روش معادله های حرکت با استفاده از مختصات تعمیم یافته فرمول بندی می شود که استفاده از مختصات تعمیم یافته، تحلیل دینامیکی سیستم را آسان می نماید [13]. اگر مختصات تعمیم یافته با x و سرعت های تعمیم یافته با $\dot{x}$ نشان داده شود، رابطه لاگرانژین، که برابر تفاضل انرژی پتانسیل از انرژی جنبشی است، به صورت رابطه (13) خواهد بود:

$$L(x, \dot{x}) = T(x, \dot{x}) - U(x) \quad (13)$$

در واقع می توان گفت که کار اصلی، تعیین و محاسبه صحیح انرژی جنبشی و پتانسیل است. سپس این مقادیر در معادله ای که به معادله لاگرانژ حرکت

طرف دوم رابطه (27) در تضمین همگرایی و پایداری سیستم بسیار تأثیرگذار می باشد. اگر پارامترهای مجهول سیستم به درستی تخمین زده نشود پایداری سیستم کنترلی تضمین نمی شود. بنابراین باید قانون تطبیق برای تخمین پارامترها ارائه شود.

2-4- قانون تطبیق

در تخمین، ضرورتی برای تشخیص دقیق پارامترها وجود ندارد و ممکن است خطای پارامتر در مقداری غیر صفر همگرا شود. می توان نشان داد که معادله (20) نسبت به پارامترهای سیستم خطی است [15]:

$$M(x)\ddot{x} + N(x, \dot{x}) + G(x) = K(x, \dot{x}, \ddot{x})\rho \quad (29)$$

در رابطه فوق، ρ بردار پارامترهای مجهول سیستم با 7 مؤلفه، که به صورت رابطه (30) است. K یک ماتریس 6×7 است که مؤلفه های آن توسط نرم افزار میپل تعیین گردید.

$$\rho = [m \ I_{xx} \ I_{yy} \ I_{zz} \ I_{xy} \ I_{xz} \ I_{yz}]^T \quad (30)$$

معادله خطای (27) به رابطه (31) تبدیل می شود:

$$\ddot{e} + k_d \dot{e} + k_p e = \hat{M}^{-1} K(x, \dot{x}, \ddot{x}) \tilde{\rho} \quad (31)$$

که $\tilde{\rho} = \hat{\rho} - \rho$ خطای تخمین پارامتر است. معادله فوق را می توان در فرم فضای حالت نوشت. برای این منظور متغیرهای فضای حالت به صورت $X = [x_1 \ x_2]^T = [e \ \dot{e}]^T$ در نظر گرفته شده است. در نتیجه رابطه (31) به رابطه (32) تبدیل می شود:

$$\dot{X} = AX + B\hat{M}^{-1}K\tilde{\rho} \quad (32)$$

ماتریس های A و B به صورت رابطه (33) است:

$$A = \begin{bmatrix} 0_{6 \times 6} & I_{6 \times 6} \\ -k_p & -k_d \end{bmatrix}, B = \begin{bmatrix} 0_{6 \times 6} \\ I_{6 \times 6} \end{bmatrix} \quad (33)$$

در طراحی قانون تطبیق، از روش مستقیم لیاپانوف استفاده شده است. تابع لیاپانوف به صورت رابطه (34) تعریف شده است که در آن هم خطای تعقیب و هم خطای تخمین پارامترهای سیستم به کار رفته است [15]:

$$V(X, \tilde{\rho}) = X^T P X + \tilde{\rho}^T \Gamma \tilde{\rho} \quad (34)$$

که Γ یک ماتریس مثبت معین متقارن و P حل معادله $A^T P + P A = -Q$ می باشد. پایداری یک سیستم طبق روش لیاپانوف در صورتی امکان پذیر است که مشتق تابع لیاپانوف نسبت به زمان همواره منفی باشد. حال مشتق تابع لیاپانوف بررسی می شود:

$$\dot{V} = \dot{X}^T P X + X^T P \dot{X} + \tilde{\rho}^T \Gamma \dot{\tilde{\rho}} + \dot{\tilde{\rho}}^T \Gamma \tilde{\rho} = \dot{X}^T P X + X^T P \dot{X} + 2\tilde{\rho}^T \Gamma \dot{\tilde{\rho}} \quad (35)$$

با جای گذاری $\dot{X}$ از رابطه (32) در رابطه فوق و بسط روابط، می توان نوشت:

$$\begin{aligned} \dot{V} &= (AX + B\hat{M}^{-1}K\tilde{\rho})^T P X + \\ &X^T P (AX + B\hat{M}^{-1}K\tilde{\rho}) + 2\tilde{\rho}^T \Gamma \dot{\tilde{\rho}} = \\ &X^T A^T P X + (B\hat{M}^{-1}K\tilde{\rho})^T P X + X^T P A X + \\ &X^T P B \hat{M}^{-1} K \tilde{\rho} + 2\tilde{\rho}^T \Gamma \dot{\tilde{\rho}} = \\ &X^T (A^T P + P A) X + 2(B\hat{M}^{-1}K\tilde{\rho})^T P X + 2\tilde{\rho}^T \Gamma \dot{\tilde{\rho}} = \\ &-X^T Q X + 2\tilde{\rho}^T K^T (\hat{M}^{-1})^T B^T P X + 2\tilde{\rho}^T \Gamma \dot{\tilde{\rho}} \end{aligned} \quad (36)$$

از رابطه فوق، قانون تطبیق به گونه ای استخراج می شود که تابع $\dot{V}$ منفی معین گردد. ماتریس Q مثبت معین است، بنابراین عبارت $-X^T Q X$ مقداری منفی خواهد بود. در نتیجه اگر مجموع دو جمله انتهایی رابطه (36) صفر یا

ردیابی مسیر مطلوب از پیش تعیین شده و تضمین پایداری با وجود عدم قطعیت در جرم و ممان های اینرسی مجری نهایی می باشد. برای این منظور از روش مدل مرجع¹ استفاده شده است. به این صورت که قانون کنترل براساس روش خطی سازی پسخوراند و قانون تطبیق براساس تئوری پایداری لیاپانوف استخراج شده است.

1-4- قانون کنترل

در کنترل تطبیقی به دلیل آنکه اطلاعات دقیق و کامل از پارامترهای سیستم در دست نمی باشد قانون کنترل براساس مقادیر تخمینی طراحی می شود. در روش خطی سازی پسخوراند بزرگترین مرتبه مشتق خروجی سیستم برابر سیگنال کنترلی v قرار داده می شود [15]:

$$\ddot{x} = v \quad (21)$$

بنابراین معادله حرکت به رابطه (22) تغییر می یابد:

$$\hat{M}(x)v + \hat{N}(x, \dot{x})\dot{x} + \hat{G}(x) = -J^T(x)u \quad (22)$$

در رابطه فوق، $\hat{M}$ ، $\hat{N}$ و $\hat{G}$ همان رابطه های M ، N و G با مقادیر تخمینی هستند. قانون کنترل برای تعیین سیگنال کنترلی v برای سیستم مرتبه 2 به صورت رابطه (23) است:

$$v = \ddot{x}_d - k_d \dot{e} - k_p e \quad (23)$$

در رابطه بالا، k_p و k_d ماتریس های بهره نامیده می شوند که معمولاً به صورت ماتریس های قطری تعریف می شوند. e بردار خطای تعقیب سیستم می باشد. با توجه به روابط (22) و (23)، ورودی کنترلر به صورت رابطه (24) بدست می آید:

$$u = (-J^T)^{-1}(\hat{M}(\ddot{x}_d - k_d \dot{e} - k_p e) + \hat{N} + \hat{G}) \quad (24)$$

به علت محدودیت ربات های کابلی که کابل ها تنها قادر به اعمال نیروی کششی هستند، قوانین کنترل را نمی توان مستقیماً به کار برد. باید الگوریتمی که ورودی کنترلر را به کشش مثبت کابل ها مقید می سازد، اعمال گردد. در الگوریتم استفاده شده ابتدا کشش کابل ها از رابطه (24) محاسبه می شود، اگر تمامی مؤلفه ها مثبت باشد به سیستم وارد می شود ولی اگر حداقل یکی از مؤلفه های آن منفی باشد محاسبات با استفاده از دستور (25) انجام می گیرد:

$$\min \|Au - b\| \quad (25)$$

به شرط $u \geq 0$

که روابط A و b به صورت رابطه (26) می باشد:

$$\begin{aligned} A &= -J^T \\ b &= \hat{M}(\ddot{x}_d - k_d \dot{e} - k_p e) + \hat{N} + \hat{G} \end{aligned} \quad (26)$$

با جای گذاری قانون کنترل در معادله حرکت سیستم و با اضافه کردن ترم $\hat{M}\ddot{x}$ به طرفین، معادله دینامیکی خطای ردیابی مسیر در حضور عدم قطعیت ها به صورت رابطه (27) بدست می آید:

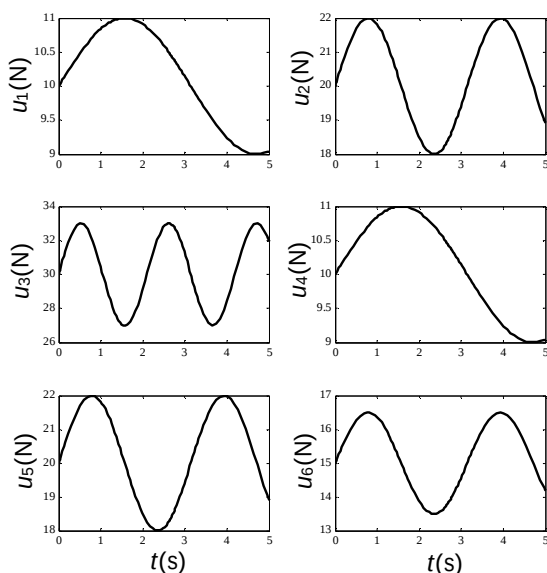
$$\hat{M}(\ddot{e} + k_d \dot{e} + k_p e) = \hat{M}\ddot{x} + \hat{N} + \hat{G} \quad (27)$$

در رابطه فوق $\hat{M}$ ، $\hat{N}$ و $\hat{G}$ خطای تخمین پارامترهای سیستم است که به صورت تفاضل بین پارامترهایی که توسط قانون تطبیق حاصل می شوند و پارامترهای ایده آل تعریف می شود یعنی:

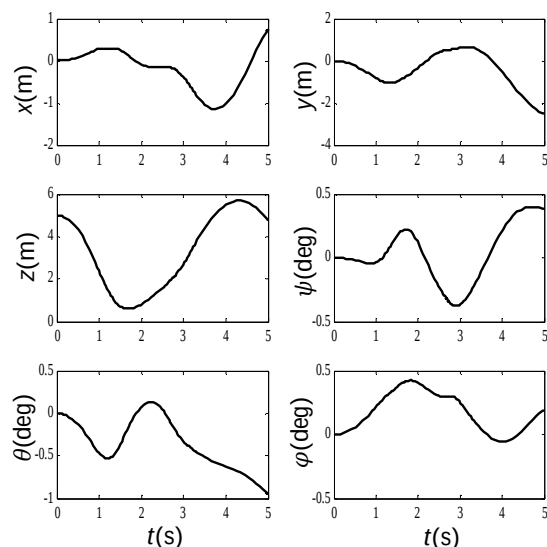
$$\begin{aligned} \tilde{M} &= \hat{M} - M \\ \tilde{N} &= \hat{N} - N \\ \tilde{G} &= \hat{G} - G \end{aligned} \quad (28)$$

ورودی‌های در نظر گرفته شده برای کشش کابل‌ها به صورت شکل 4 است. نمودار موقعیت و چرخش مجری نهایی در شکل 5 و نمودار سرعت انتقالی و زاویه‌ای آن به ازای ورودی اعمال شده، در شکل 6 نمایش داده شده است. مشاهده می‌شود که سیستم رفتاری کاملاً ناپایدار دارد. بنابراین برای پایدار کردن مجری نهایی در یک موقعیت مطلوب باید از کنترلر مناسبی بهره گرفت. تغییر طول کابل‌ها در ازای ورودی اعمالی مطابق شکل 7 می‌باشد.

برای بررسی عملکرد کنترلر طراحی شده در تضمین پایداری سیستم حلقه بسته در حضور عدم قطعیت‌ها، یک شبیه‌سازی در نرم‌افزار متلب انجام شده است. هدف این است مجری نهایی مسیر دایره‌ای به شعاع 1 متر در فضا را با وجود عدم قطعیت در جرم و ممان‌های اینرسی ردیابی کند ضمن اینکه نیروی کششی کابل‌ها در تمام مانورهای حرکتی مثبت باشند. پارامترهای مجهول سیستم به صورت متغیر با زمان در نظر گرفته شده است. برای نشان دادن قابلیت کنترلر تطبیقی در برخورد با عدم قطعیت‌ها، مقایسه‌ای بین نتایج این روش با روش خطی سازی پس‌خوراند انجام شده است.

شکل 4 کشش ورودی کابل‌ها

شکل 5 پاسخ زمانی موقعیت و چرخش مجری نهایی

مقداری منفی شود، آنگاه $\dot{V}$ منفی می‌شود و پایداری سیستم تضمین می‌گردد. بنابراین نحوه به روز شدن پارامترها به صورت رابطه (37) بدست می‌آید:

$$\dot{\hat{p}} = -\Gamma^{-1}K^T(\hat{M}^{-1})^T B^T P X \quad (37)$$

با انتخاب قانون تطبیق به صورت رابطه فوق، پایداری مجانبی سیستم دینامیکی (32) تضمین می‌شود. با استفاده از کنترلر تطبیقی طراحی شده هدف تعقیب کامل ربات شش کابلی فضایی به خوبی انجام می‌گیرد و همچنین پارامترهای متغیر سیستم که شامل جرم و ممان اینرسی‌های صفحه متحرک هستند تخمین زده می‌شود.

5- شبیه‌سازی

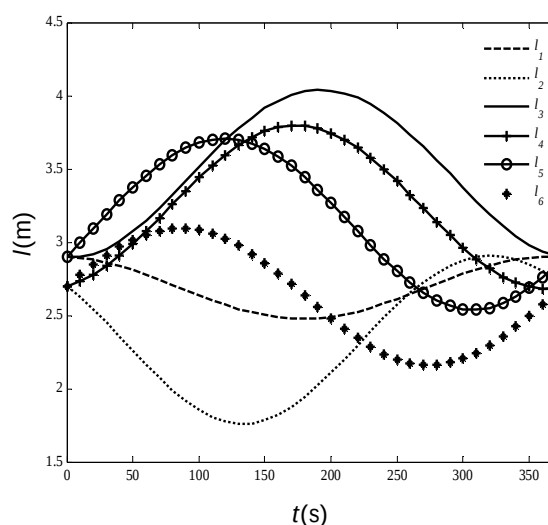
در بخش 2 ماتریس ژاکوبین ربات موزی شش کابلی فضایی استخراج شد. اگر مسیر حرکت مجری نهایی مشخص باشد طول کابل‌ها به کمک این ماتریس قابل محاسبه می‌باشد [9]. در این بخش ابتدا یک شبیه‌سازی عددی از سینماتیک معکوس ربات مورد بررسی انجام شده است. مسیر حرکت مجری نهایی، که در این‌جا شش ضلعی منتظم است، مطابق رابطه (38) در نظر گرفته شده است:

$$\begin{aligned} x &= 1.85 - 0.6 \cos(0.0167t) \\ y &= 2.5 \cos\left(\frac{\pi}{6}\right) + 0.6 \sin(0.0167t) \\ z &= 1.3 \end{aligned} \quad (38)$$

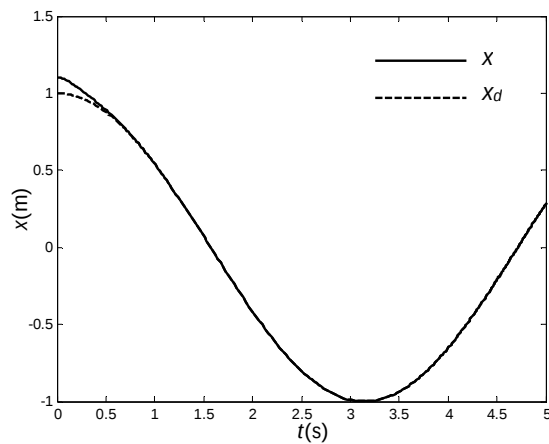
این دایره در صفحه‌ای به موازات صفحه x-y قرار دارد. قابل ذکر است که در این شبیه‌سازی زوایای ψ, θ, φ برابر 350 درجه و شعاع‌های r_e و r_b هر دو 6 متر در نظر گرفته شدند. تغییرات طول شش کابل به ازای مسیر در نظر گرفته شده، مطابق شکل 3 بدست آمده است.

در بخش 3 معادلات حرکت ربات شش کابلی شش درجه آزادی بدست آمد. در این‌جا یک مدل نرم‌افزاری برای دینامیک سیستم ارائه شده است. هدف اصلی یافتن پاسخ زمانی سیستم به ازای یک ورودی مشخص می‌باشد. در این شبیه‌سازی مقادیر جرم و ممان‌های اینرسی مجری نهایی به صورت زیر انتخاب شده است:

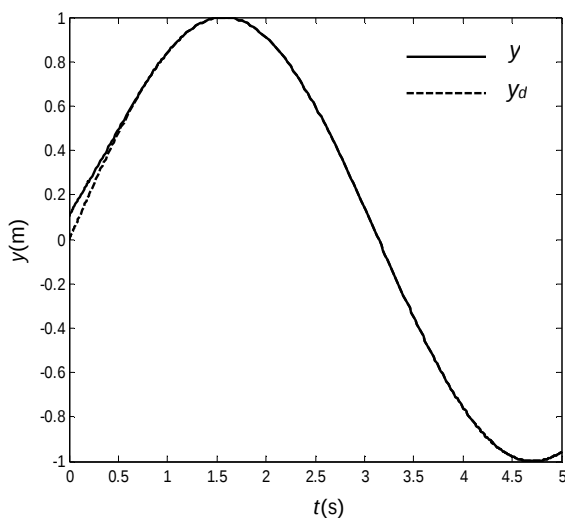
$$\begin{aligned} m &= 6 \text{ kg}, I_{xx} = 52.2 \text{ kg.m}^2, I_{yy} = 52.2 \text{ kg.m}^2, \\ I_{zz} &= 104.4 \text{ kg.m}^2, I_{xy} = I_{xz} = I_{yz} = 0 \text{ kg.m}^2 \end{aligned} \quad (39)$$

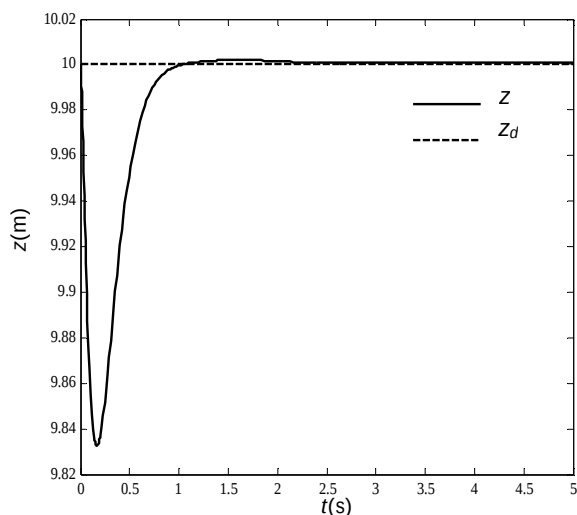
شکل 3 تغییرات طول کابل‌ها

شکل 8 تعقیب مسیر مطلوب در جهت x با اعمال کنترلر تطبیقی

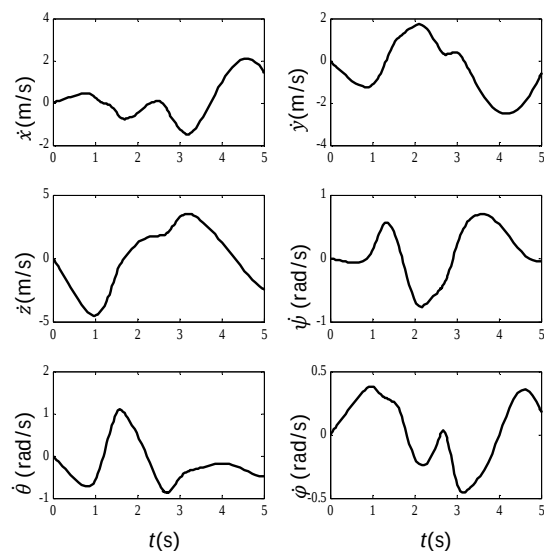

شکل 9 تعقیب مسیر مطلوب در جهت y با اعمال کنترلر تطبیقی

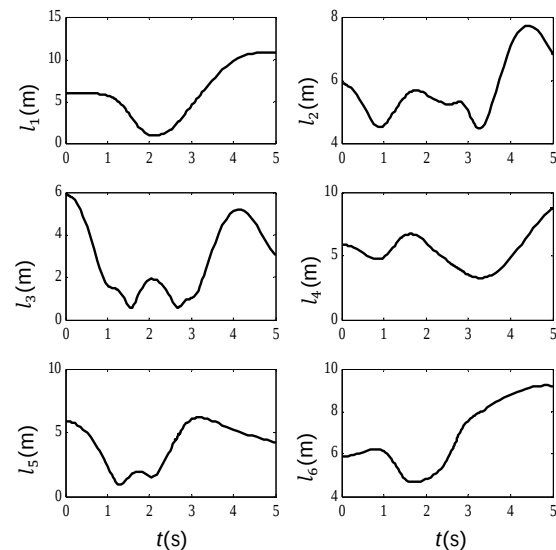

شکل 10 تعقیب مسیر مطلوب در جهت z با اعمال کنترلر تطبیقی

موقعیت اولیه‌ی ربات به صورت $X_0 = [1.1, 0.1, 10, 0, 0, 0]^T$ و سرعت‌های اولیه صفر در نظر گرفته شدند. مقادیر پارامترهای تخمینی و واقعی استفاده شده در این شبیه‌سازی، در جدول 1 مشخص شده است. مسیر مطلوب مجری نهایی به صورت دایره‌ای به شعاع یک متر در نظر گرفته شده است. همچنین فرض شده که زوایای چرخشی مطلوب مجری نهایی، صفر باشند. نمودارهای رسم شده در شکل‌های 8 تا 15، عملکرد کنترلر را در ردیابی مسیر مطلوب از پیش تعیین شده و تخمین پارامترهای مجهول سیستم نشان می‌دهند.

شکل 6 پاسخ زمانی سرعت مجری نهایی

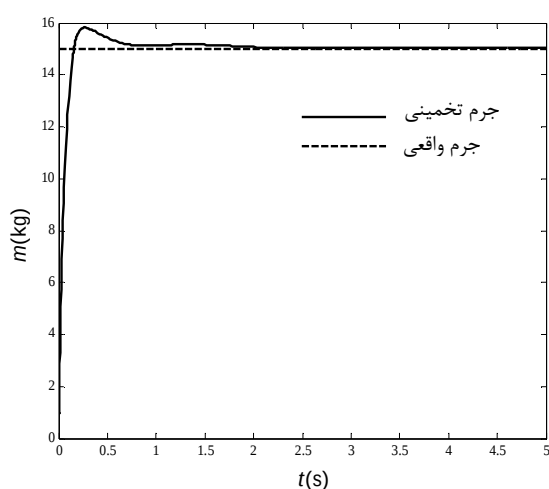
شکل 7 تغییر طول کابل‌ها در ازای ورودی

جدول 1 پارامترهای سیستم

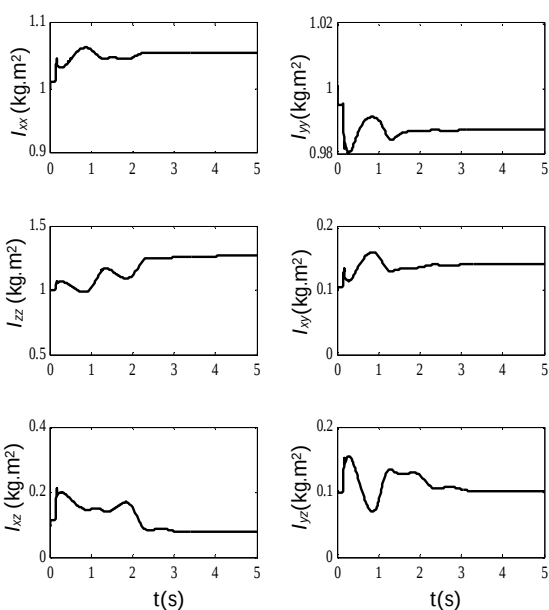
پارامترها	مقادیر تخمینی	مقادیر واقعی
m [kg]	1	15
I_{xx} [kg.m ²]	1	1/25
I_{yy} [kg.m ²]	1	0/75
I_{zz} [kg.m ²]	1	2
I_{xy} [kg.m ²]	0/1	0
I_{xz} [kg.m ²]	0/1	0
I_{yz} [kg.m ²]	0/1	0

با وجود این، همان طور که نشان داده شد، سیستم کنترلی به خوبی عمل کرده و مسیر مطلوب تعیین شده با دقت طی می شود. به عبارت دیگر با وجود آنکه پارامترهای مجهول سیستم به طور دقیق شناسایی نمی شوند اما هدف کنترلی مورد نظر که تعقیب مسیر مطلوب است به خوبی برآورده می شود. این مطلب مزیت کنترل تطبیقی نسبت به سایر کنترلرهای غیر خطی را نشان می دهد، که برای تضمین هدف کنترلی ضرورتی برای شناسایی دقیق سیستم وجود ندارد. صرفاً عدم واگرایی در تخمین پارامترهای مجهول سیستم کفایت می کند.

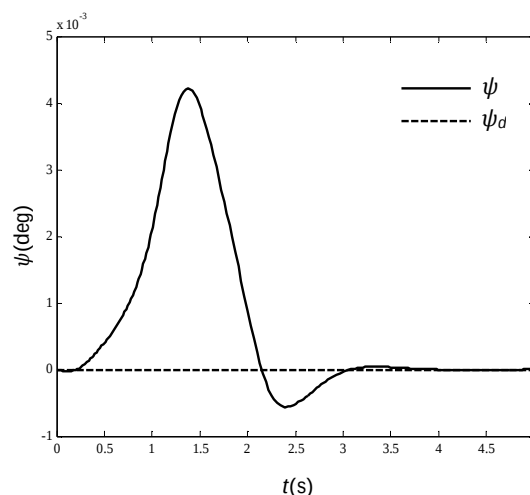
نمودار کشش کابل ها در طی حرکت، مطابق شکل 16 بدست آمده است. مشاهده می شود که مقادیر هر شش کشش کابل مثبت و بعد از رسیدن حالت ها به مسیر مطلوب در مقدار مثبتی ثابت می شود. بدین ترتیب هدف کنترلی مورد نظر که ردیابی با وجود عدم قطعیت ها، همزمان با حفظ کشش مثبت در کابل ها می باشد، به خوبی تضمین می گردد.

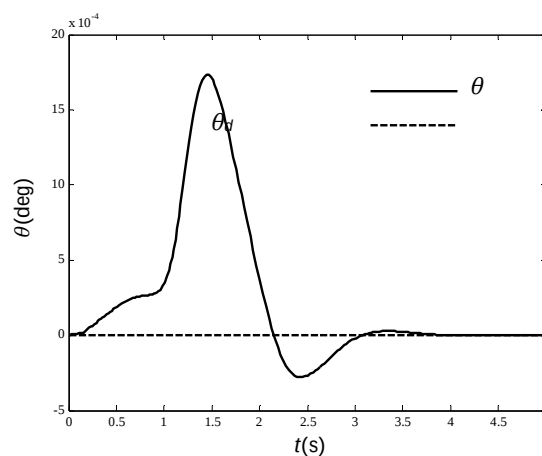
شکل 14 تخمین جرم ربات در روش کنترل تطبیقی

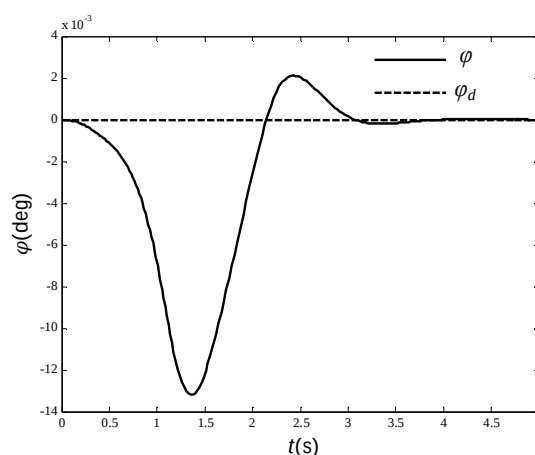
شکل 15 تخمین ممان اینرسی مجری نهایی

شکل 11 زاویه چرخش واقعی و مطلوب مجری نهایی حول محور X

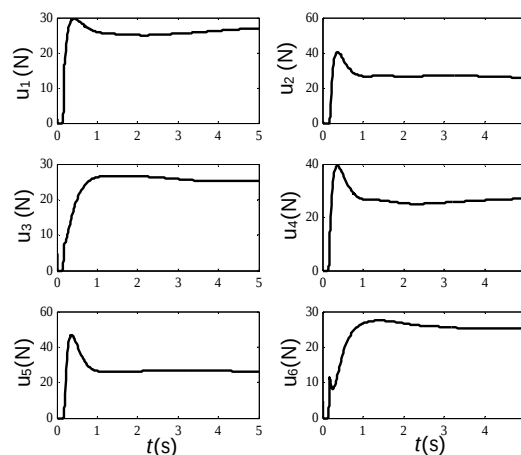
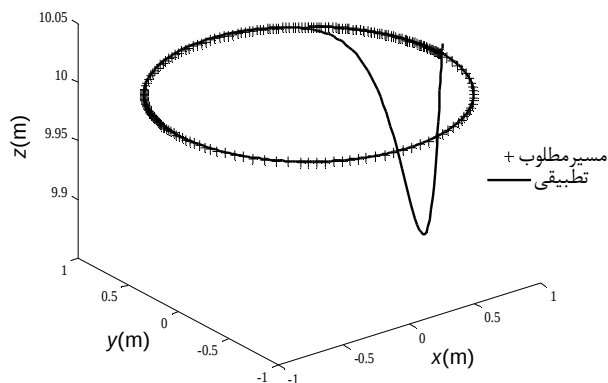
شکل 12 زاویه چرخش واقعی و مطلوب مجری نهایی حول محور Y

شکل 13 زاویه چرخش واقعی و مطلوب مجری نهایی حول محور Z

همان طور که مشاهده می شود مسیرهای منحرف شده همگرایی خوبی به مسیرهای مطلوب دارند و مجری نهایی علی رغم وجود عدم قطعیت در پارامترهای سیستم به کمک این کنترل کننده با دقت بالایی مسیر دلخواه داده شده را دنبال می کند. نمودارهای 14 و 15 مربوط به تخمین پارامترها می باشد. نکته حائز اهمیت در تخمین پارامترهای مجهول ربات این است که خطای مربوط به تخمین جرم در نهایت به صفر می رسد. اما مؤلفه های ممان اینرسی با یک خطای ماندگار در مقداری غیر از مقدار واقعی همگرا می شوند.

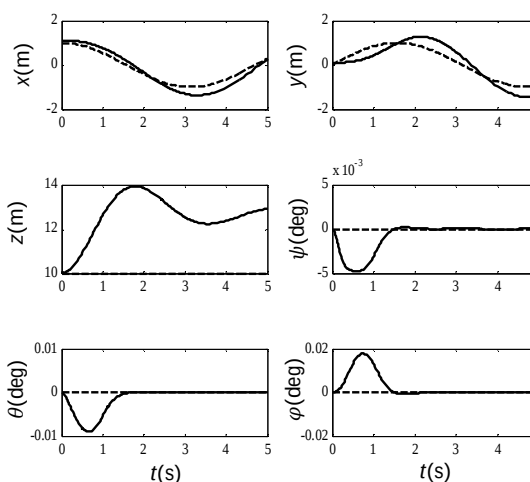
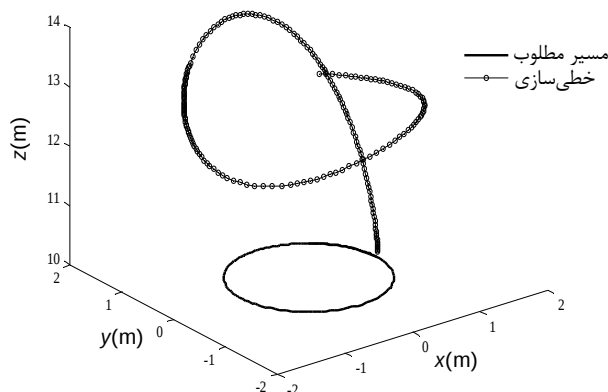
نتایج بدست آمده از مقایسه روش کنترل تطبیقی با روش های خطی سازی در شکل های 19 تا 21 نشان داده شده است.

شکل 16 نمودار کشش کابل ها در روش کنترل تطبیقی

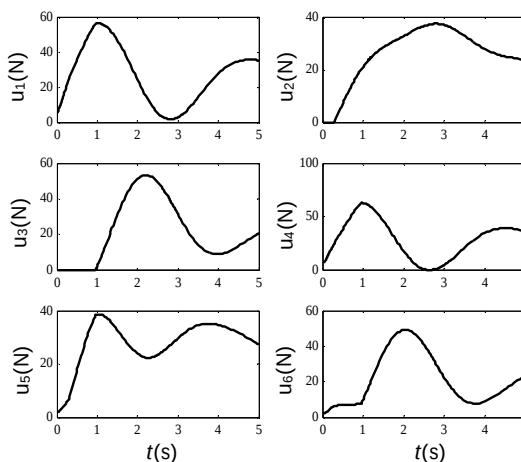
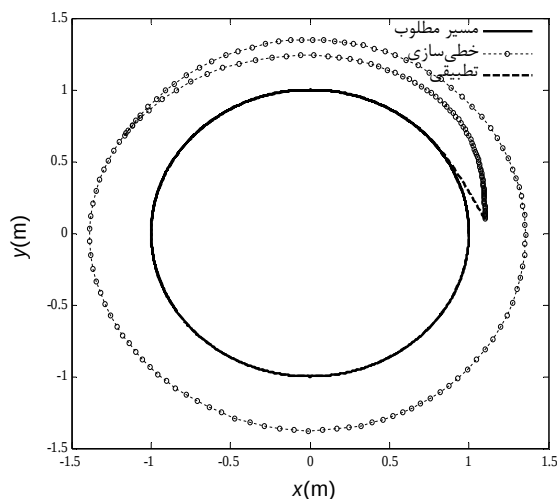
نمودارهای ردیابی و کشش کابل های ورودی بدست آمده از روش خطی سازی پسخوراند با وجود عدم قطعیت در جرم و ممان اینرسی مجری نهایی به ترتیب در شکل های 17 و 18 نشان داده شده است.

شکل 19 نمودار سه بعدی از عملکرد کنترل تطبیقی در حضور عدم قطعیت

شکل 17 ردیابی مسیر با اعمال کنترل خطی سازی پسخوراند در حضور عدم قطعیت (- - مسیر مطلوب و - - مسیر واقعی)

شکل 20 نمودار سه بعدی از عملکرد کنترل خطی سازی پسخوراند در حضور عدم قطعیت

شکل 18 نمودار کشش کابل ها با اعمال کنترل خطی سازی پسخوراند

شکل 21 مقایسه عملکرد کنترل خطی سازی پسخوراند و تطبیقی در راستای x و y

7- مراجع

- [1] A. Afshari, A. Meghdari, New Jacobian matrix and equations of motion for a 6 d.o.f cable-driven robot, *International Journal of Advanced Robotic Systems*, Vol. 4, No. 1, pp. 63-68, 2007.
- [2] Y.B. Bedoustani, H. D. Taghirad, M. M. Aref, Dynamics Analysis of A Redundant Parallel Manipulator Driven By Elastic Cables, *The 10th International Conference on Control, Automation, Robotics and Vision*, Hanoi, Vietnam, 2008.
- [3] A. A. Basar, S. K. Agrawal, Cable Suspended Robots: Feedback Controllers with Positive Inputs, *the American Control Conference*, pp. 815-820, Anchorage, 2002.
- [4] S. E. Landsberger, T. B. Sheridan, A Minimal Linkage: The Tension Compression Parallel Link Manipulator, in *Proceeding of the International Symposium on Robotics, Mechatronics and Manufacturing Systems*, pp. 81-88, 1993.
- [5] S. A. Khalilpour, H. D. Taghirad, M. Aliyari Shoorehdeli, M. Tale Masouleh, Applying evolutionary algorithms in multi-objective optimization of planar cable-driven parallel robots, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 14, No. 5, pp. 44-54, 1393 (In Persian).
- [6] O. S. Ryeok, K. Mankala and S. K. Agrawal, A Dual-Stage Planar Cable Robot : Dynamic Modeling and Design of A Robust Controller with Positive Inputs, *Mechanical Design*, Vol. 127, No. 3, JULY 2005.
- [7] O. S. Ryeok, J. Ch. Ryu, S. K. Agrawal, dynamics and control of a helicopter carrying a payload using a cable-suspended robot, *Journal of Mechanical Design*, Vol. 128, No. 5, pp. 1113-1121, 2005.
- [8] O. S. Ryeok, S. K. Agrawal, A Reference Governor Based Controller for a Cable Robot Under Input Constraints, *Control System Technology*, Vol. 13, No. 4, pp. 639-645, 2005.
- [9] B. Zi, B. Y. Duan, J. L. Du, H. Bao, Dynamic modeling and active control of a cable-suspended, *Journal of Mechatronics*, Vol. 18, No. 1, pp. 1-12, February 2008.
- [10] A. Alikhani, M. Vali, Modeling and Robust Control of a New Large Scale Suspended Cable-driven Robot Under Input Constraint, in *the 8th International Conference on Ubiquitous Robots and Ambient Intelligence*, Songdo ConventiA, Incheon, Korea, 2011.
- [11] M. Zarebidoki, A. Lotfavar, H. R. Fahham, Dynamic Modeling and Adaptive Control of a Cable-suspended Robot, in *Proceeding of The World Congress on Engineering*, 2011.
- [12] M. A. Khosravi, H. D. Taghirad, dynamic analysis and control of cable driven robots with elastic cables, *Transactions of the Canadian Society for Mechanical Engineering*, Vol. 35, No. 4, pp. 543-557, 2011.
- [13] J. J. Craig, *Introduction to Robotics: Mechanics and Control*, Second Edition, Addison-Wesley, 1989.
- [14] X. You, W. Chen, Sh. Yu, X. Wu, Dynamic Control of a 3-DOF Cable-Driven Robot Based on Backstepping Technique, *6th Conference on Industrial Electronics and Applications*, pp. 1302-1307, 2011.
- [15] J. E. Slotine, W. Li, *Applied Nonlinear Control*, Prentice Hall, 1991.

نمای سه بعدی از عملکرد سیستم حلقه بسته با اعمال کنترل تطبیقی و خطی سازی پسخوراند به ترتیب در نمودارهای 19 و 20 مشاهده می شود. در روش کنترل تطبیقی مجری نهایی کاملاً بر مسیر مطلوب منطبق شده ولی در روش خطی سازی پسخوراند ردیابی به درستی انجام نشده است. در نمودار 21 نمای دو بعدی از عملکرد دو روش کنترل تطبیقی و خطی سازی پسخوراند نشان داده شده است. با توجه به نمودارها مقاوم بودن کنترل تطبیقی در مقابل عدم قطعیت ها به وضوح مشاهده می شود.

6- نتیجه گیری

در این مقاله ماتریس ژاکوبین، دینامیک و کنترل تطبیقی یک ربات شش کابلی شش درجه آزادی مورد بررسی قرار گرفت. در روش کنترل تطبیقی علاوه بر طراحی قانون کنترل که براساس آن ورودی سیستم تعیین می شود، نیاز به طراحی قانون تطبیق نیز می باشد، که با استفاده از آن پارامترهای مجهول سیستم تخمین زده می شوند. روش بیان شده در این مقاله برای طراحی سیستم کنترل تطبیقی، به صورت تلفیقی از روش کنترل خطی سازی پسخوراند و پایداری لیاپانوف می باشد. قانون کنترل به روش خطی سازی پسخوراند و قانون تطبیق با استفاده از معیار پایداری لیاپانوف طراحی شده است. رفتار ربات های کابلی، به علت ویژگی منحصر به فرد کابل ها در عدم تحمل نیروی فشاری، متفاوت از سایر ربات های موازی می باشد و روش های کنترلی مستقیماً قابل استفاده برای ربات های کابلی نمی باشد. کشش کابل ها در مدت زمان حرکت باید مثبت باشد. برای این منظور از الگوریتمی برای مثبت سازی کشش کابل ها استفاده گردید. از طریق چندین شبیه سازی صحت مدل سینماتیکی، دینامیکی و عملکرد کنترل اعمال شده نشان داده شد. در پایان به منظور نشان دادن مقاومت روش کنترل تطبیقی در برابر نامعینی ها، مقایسه ای بین روش کنترل تطبیقی با روش خطی سازی پسخوراند صورت گرفت. نتایج شبیه سازی نشان می دهد با استفاده از کنترل تطبیقی طراحی شده، مجری نهایی علی رغم وجود عدم قطعیت در پارامترهای سیستم به خوبی می تواند مسیر مطلوب را ردیابی کند و پایدار شود.